

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 507/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **ibplus.sk, s.r.o.**, Pavlovičovo námestie 45, Prešov, zastúpenej advokátom Mgr. Marekom Tauberom, Hviezdoslavova 11, Spišská Nová Ves, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21Cb/64/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v konaní označenom v záhlaví. Zároveň navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadostučinenie vo výške 20 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou doručenou 8. júla 2022 sa sťažovateľka domáha vyslovenia neplatnosti právneho úkonu (zmluvy o nájme nebytových priestorov z 28. novembra 2012).
3. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti sťažovateľky okresný súd vo veci nerozhodol (ani neprávoplatne).

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podanie ústavnej sťažnosti po chronologickom zhrnutí postupu okresného súdu vo veci odôvodňuje sťažovateľka tým, že napadnuté konanie bezdôvodne trvá viac ako 2 roky od jeho začatia, a to bez zavinenia na strane sťažovateľky, pričom posledný úkon bol okresným súdom

vykonaný 13. septembra 2022. Keďže sťažnosť predsedovi okresného súdu na prietahy nemožno podľa názoru sťažovateľky považovať za efektívny právny prostriedok nápravy, a preto ani absencia podania uvedenej sťažnosti predsedovi súdu nie je považovaná za prekážku prerokovania ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu vo veci namietaných prietahov postihujúcich napadnuté konanie, sťažovateľka sa rozhodla obrátiť priamo na ústavný súd.

5. Priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje oprávneným spochybnením dôvery v okresný súd, keďže rozhodnutie súdu má mať aj výchovnú funkciu, má pôsobiť i do budúcnosti. A jeho priznanie je aj určitá sankcia za porušenie základných práv sťažovateľky konaním okresného súdu, resp. jeho dlhoročnou nečinnosťou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nečinnosťou okresného súdu v spore o ňou podanej žalobe, o ktorej nebolo rozhodnuté ani po dvoch rokoch od jej podania.

7. Vo svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

8. Ústavný súd sa zameril na preskúmanie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľky so zreteľom na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd) ústavný súd už v minulosti odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

9. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

10. Z ústavnej sťažnosti a predloženého súdneho spisu vyplýva, že vec sťažovateľky napadla okresnému súdu 8. júla 2022. Okresný súd následne (do októbra 2022) pokračoval v procesných úkonoch súvisiacich so zaplatením súdneho poplatku z podanej žaloby a s výmenou vyjadrení strán sporu (tzv. replika a duplika). Medzičasom boli 18. septembra 2022 súdu doručené podania sťažovateľky, a to námietka zaujatosti sudcu s odôvodením, že došlo k „*prideleniu veci v rozpore so zákonom a na základe nezákonného rozvrhu práce pre rok 2022*“, a zároveň aj žiadosť o „*nahliadnutie do evidencie pridelenia veci na prejednanie v súlade s § 51 ods. 10 zákona č. 757/2004 Z. z.*“. V tejto súvislosti vyzval Krajský súd v Prešove (ako správny súd) uznesením

sp. zn. 7Sa/21/2022 z 3. novembra 2022 okresný súd na vyjadrenie sa k podanej správnej žalobe sťažovateľky proti nečinnosti orgánu verejnej správy (Okresného súdu Prešov), že jej neumožnil nahliadnutie do evidencie pridelovania vecí na prejednanie (napadnutého konania), o ktoré žiadala v súlade s § 51 ods. 10 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov. Vzápätí bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na prerušenie napadnutého konania v súlade s § 162 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, a to do rozhodnutia krajského súdu o jej správnej žalobe, ktorou sa domáha ochrany pred nezákonným pridelením vecí orgánmi riadenia a správy okresného súdu v napadnutom konaní (vedené pod sp. zn. 4Sa/22/2022). Krajský súd správnu žalobu sťažovateľky vedenú pod sp. zn. 7Sa/21/2022 rozsudkom zo 17. júna 2024 zamietol. Dňa 24. júla 2024 bolo okresnému súdu v napadnutom konaní doručené podanie sťažovateľky označené ako „*námietka konania nezákonného sudcu JUDr. Jaroslav Kanderka vo veci 21Cb/64/2022*“. Okresný súd v napadnutom konaní nariadil 5. septembra 2024 termín pojednávania na 24. október 2024.

11. Postup okresného súdu v napadnutom konaní nie je optimálny a je poznačený prieťahmi. Tieto prieťahy však vzhľadom na celkovú dĺžku konania nemajú taký rozmer, z ktorého by bolo možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľky konanie na okresnom súde trvá približne 2 roky a 3 mesiace. K tomu však treba uviesť, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02) a pojem zbytočné prieťahy podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 63/00).

12. Takouto konkrétnou okolnosťou je i to, že sťažovateľka sa svojím procesným návrhom domáhala prerušenia napadnutého konania. Podstatným vo veci sťažovateľky je to, že sa dvomi ňou iniciovanými správnymi žalobami v konečnom dôsledku domáhala rozhodnutia, že v napadnutom konaní rozhoduje nezákonný sudca, a to na základe nezákonného rozvrhu práce okresného súdu. O návrhu na prerušenie konania nebolo okresným súdom rozhodnuté, avšak sťažovateľka bola od jeho podania až do podania ústavnej sťažnosti (júl 2024) celkom pasívna, dokonca podanie predmetného návrhu v ústavnej sťažnosti ani nezmienila, obdobne ani ňou podané námietky zaujatosti. Sťažovateľka namiesto toho, aby sa podaním všeobecnému súdu domáhala rozhodnutia o prerušení konania, sa obracia na ústavný súd, domáhajúc sa ochrany svojho základného práva, dôvodiac, že napadnuté konanie trvá v dôsledku nečinnosti okresného súdu viac ako dva roky bez jej zavinenia.

13. Treba súhlasiť so sťažovateľkou v tej časti jej argumentácie, podľa ktorej postup okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré trvá viac ako dva roky, nie je optimálny. Na strane druhej však s ohľadom na to, že popri napadnutom konaní prebiehali aj označené správne súdne konania (v prípade jej úspechu majúce dopad na vec sťažovateľky), nemožno skutočnosť, že napadnuté konanie trvá niečo vyše dva roky, považovať za taký intenzívny zásah, ktorý by predstavoval porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Postup okresného súdu pri podaných námietkach zaujatosti sudcu a s tým súvisiacich správnych žalobách nemožno považovať za jednoduchý. Je preto potrebné konštatovať, že k predĺženiu napadnutého konania prispieva aj

konanie sťažovateľky, ktorá svojimi procesnými návrhmi sťažuje postup okresného súdu v napadnutom konaní.

14. Z uvedených dôvodov, vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

15. V súhrne s doterajším priebehom napadnutého konania však ústavný súd zároveň pripomína, že prípadná následná nečinnosť okresného súdu alebo jeho prípadná následná neefektívna, resp. nesústreďená činnosť by mohla založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných prietahov, čo by mohlo mať za následok vyslovenie porušenia práv sťažovateľky ústavným súdom. V takom prípade by toto rozhodnutie nebolo prekážkou prípustnosti opätovného konania pred ústavným súdom a rozhodovania vo veci samej, čo však neplatí pre alternatívu unáhylene opakovaného podania ústavnej sťažnosti.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu